

Aantekeningen voor de preek over Lukas 10:38-42 in de Domkerk op 18 juli 2010
De vertaling is uit de 'Naardense Bijbel'.

Marta en Maria.

Die kennen we toch?

De een zwaait de scepter in de keuken, de ander zit liefst met een boek in de hoek.

De oude kerkvaders wisten het zeker: beide zusters staan voor twee manieren van leven.

Via activa en via contemplativa.

Actief leven en beschouwend leven.

En Jezus – Jezus kiest voor Maria.

Werkelijk?

Laten we hóren hoe Lukas vertelt.

Als ze voortgaan

*10:38 komt hij aan in zomaar een dorp;
zomaar een vrouw,
met de naam Marta,
ontvangt hem in haar huis.*

Als ze voortgaan.

Jezus en zijn leerlingen.

Op weg naar Jeruzalem.

Vanuit Galilea dwars door Samaria.

Het is weg van Israël.

Israël onderweg, dwars door de woestijn, op weg naar het beloofde land.

Het boek Deuteronomium wordt nu wakker gelezen.

Gisteren begon in de synagoge de lezing van dit boek.

Dwars door vijandige landen trekt Israël.

Jezus trekt dwars door het land van de Samaritanen.

Het land dat óók, zo vertelt Jezus in de gelijkenis die voorafgaat aan onze tekst, het land van de *barmhartige* Samaritaan is.

En nu – nu komt Jeruzalem in zicht.

Het Koninkrijk van God komt nabij.

Heel na-bij.

Bij-na breekt het door.

Maar nõg moet de reis onderbroken, een pleisterplaats gezocht, een oase aangedaan.

Zomaar een dorp.

Zoals in het land van de Samaritanen was gebeurd:

... en voor zijn aanschijn
9:52 *aankondigers uitzendt.*
Zij gaan vooruit en komen aan
in een dorp van Samaritanen
om zijn komst voor te bereiden.
Maar die willen hem niet
9:53 *ontvangen,*
omdat zijn aanschijn
op weg is naar Jeruzalem

Maar nu, in het Joodse land:

Zomaar een huis.

Zomaar een vrouw.

Marta.

Marta - 'meesteres' wil haar naam zeggen.

Marta ontvangt Jezus gastvrij.

Jezus is een omstreden figuur. Veel vrienden, veel vijanden.

Het is een dáád van moed de deur voor hem open te zetten.

Marta komt voor Jezus uit!

Mogelijk behoort zij bij de kring van vrouwen die Jezus dienen met hun bezittingen (Lukas 8: 3).

Maria Magdalena, Johanna, Susanna en vele andere vrouwen.

De ontvangst door Marta beschrijft Lukas met het woord *diakonia*, dienst.

Volgens de traditie van de oosterse gastvrijheid heeft Marta de komst van de Grote Profeet met een overvloedige maaltijd willen vieren.

Jezus is vergezeld van zijn leerlingen.

Maar meer mensen volgen hem.

Jezus ontvangen in haar huis, betekent voor Marta dus veel mensen binnenlaten.

Zij heeft een zuster, Maria
10:39 *geheten,*
die, óók gezeten aan de voeten
van de Heer,

zijn spreken wilde horen.

En nu Maria, de zuster.

Haar zien we zitten aan de voeten van Jezus.

Zij luistert naar het Woord dat hij spreekt.

Zij drinkt de woorden in.

Voor eten en drinken zie je haar niet in gezelschap van haar zuster, maar hangt zij aan lippen van Jezus.

Zij leeft het woord van de woestijn, het woord uit Deuteronomium, dat de mens bij brood alleen niet leven zal, maar bij alle woord dat uit de mond van God uitgaat (Deut. 8: 3)

Zij *zit* aan zijn voeten.

Jezus zelf *zat* als twaalfjarige in het midden van leraren en vroeg hen de oren van het hoofd.

Paulus *zit* aan de voeten van zijn leermeester Gamaliël.

Paulus *zit* anderhalf jaar in Korinthe, het woord van God lerende.

Zitten aan de voeten van de leermeester.

Nog klinkt het door in het Hebreeuwse *Jesjiva*, het leerhuis.

Maria, *ook* gezeten.

Niet alléén, zoals vaak gedacht en uitgebeeld: Maria en Jezus in een onderonsje.

Maar Maria met anderen samen.

Het huis van Marta is meer een leerhuis dan een eethuis.

Maria *ook*.

Maria, als vrouw onder mannen.

En dat is niet vanzelfsprekend. Allerminst.

Het betekent de breuk met een traditie: een vrouw die wegloopt uit de keuken en gaat zitten in het leerhuis.

Maria vervult de woorden van Psalm 133: *Hinne ma tov ...*

Hoe goed, hoe lieflijk als ook broeders samenwonen, samen *zitten* staat er.

En nu: broeders en zusters zitten samen.

Om te leren, te horen de woorden van de Tora, de mond van de Eeuwige op aarde.

Jezus stuurt Maria niet terug naar de keuken.

Hij bezegelt deze breuk met de traditie.

Maar Marta is heel druk

10:40 *geweest*

met het vele bedienen;

ze komt bij hem staan en zegt:

*heer, maakt het je niet uit
dat mijn zuster
het bedienen aan mij alleen
heeft overgelaten?-
zeg haar dan dat ze
samen met mij moet aanpakken!*

Het bedienen. Er moet bediend worden. De gastvrijheid ingevuld.

Marta is druk, heel druk met het bedienen, met de *diakonia*.

Zij kan het niet alleen af.

Daar *staat* ze, Marta.

Terwijl haar zuster *zit*.

Ze valt Jezus in de rede, de leraar, de profeet.

Heer!

Maakt je dat niet uit dat mijn zuster de *diakonia* alleen aan mij overlaat?

Ik sta me af te sloven, en zij zit daar maar.

Zeg haar dat ze samen met mij moet aanpakken

Maar ten antwoord

10:41 zegt de Heer tot haar:

*Marta, Marta, je hebt
de zorg en de drukte over vele dingen;
aan weinig is gebrek,*

10:42 of maar aan één ding!-

*want Maria heeft al
het goede deel gekozen
dat van haar
niet zal worden weggenomen!*

Marta, Marta.

De naam, tweemaal.

Er is een eerbiedwaardige rij van mannen in de Schrift.

Mannen die geroepen worden.

Abraham, Abraham.

Jacob, Jacob.

Mozes, Mozes.

Samuël, Samuël.

Simon, Simon.

Saul, Saul.

De naam dubbel: dat is geroepen worden.

Roeping!

Marta, Marta.

De vrouw, de enige in de Schrift, die zo geroepen wordt.

Als vrouw in de *diakonia*.

Als aarts-diaken. Marta.

Maar -

Marta, je hebt de zorg en de drukte over vele dingen.

Bezorgd ben je. Vol van zorgen.

Het is het woord uit de gelijkenis van het zaad in de akker.

Een deel valt tussen de distels. Het zijn de Marta's die horen, maar gaandeweg door zorgen worden verstikt en zo niet volgroeid raken. De zorgen verhinderen dat het Woord tot volle wasdom komt.

Geen zorgen voor kleding, eten en drinken.

God zorgt voor de raven en de bloemen, die zelf niets aandragen.

Geen zorgen wat je tot je verdediging zult zeggen als je voor het gerecht wordt gesleept (Lukas 12: 11). De heilige Geest zal je leren op het *gegeven* ogenblik.

Dan spreekt Jezus het verlossende woord:

Zoek eerst het Koninkrijk van God, en al die andere dingen worden je in de schoot geworpen.

Eerst het Koninkrijk.

Op weg naar Jeruzalem, naar de doorbraak van dit Rijk der hemelen op aarde.

Langs de weg van de heuvel Golgotha en de tuin van Maria Magdalena op de paasmorgen.

Als zaad in de akker dat – geen mens weet hoe – de oogst tegemoet sterft.

*aan weinig is gebrek,
of maar aan één ding!-*

Een ding is nodig!

Het horen van het Woord van God dat als zaad in goede grond valt. En vruchten voortbrengt. Tot in het honderdvoudige.

Nu, nu vlak voor de intocht in Jeruzalem, de doortocht – concentreert alles, alles zich in het ene, het ene nodige.

Het Koninkrijk van God.

God, Koning in hemel en op aarde.

*want Maria heeft al
het goede deel gekozen
dat van haar
niet zal worden weggenomen!*

Maria.

Het goede deel zal haar niet worden ontnomen, namelijk het samen zitten van mannen en vrouwen om te leren.

Het goede deel zal haar niet worden ontnomen, namelijk het horen van het Woord van Jezus als de stem van de verborgen God op aarde. Zij zal er niet vandaan worden gesleurd, vertaalt iemand.

Het goede deel zal haar niet worden ontnomen, namelijk deze 'portie', het beste deel van de maaltijd. Het leerhuis in het eethuis.

Het goede deel zal haar niet worden ontnomen, namelijk haar deel in het beloofde land.

De bezige Marta weggestreept tegen de stille Maria?

Geen denken aan!

Maria *heeft* het ene, het goede deel al gekozen.

Nu jij nog, Marta!

Maria en Marta *samen* leven het woord van de woestijn.

Eén ding: de *diakonia* eenvoudig, enkelvoudig, zoals de Eeuwige één is, eenvoudig, enkelvoudig.

De *diakonia* van beide zusters.

Beiden kinderen van de ene Vader.

Brood, brood alleen, op zich, aards brood los van hemels brood, daarvan kan de mens niet leven.

Brood des hemels, uit de mond van God, hangend aan zijn lippen. Dat is leven.

Dát leven heeft Jezus hervonden.

In de woestijn.

Alléén, met de verzoeker.

Stenen, hier vlak voor je voeten, broodvormige stenen, binnen handbereik.

Je hebt honger, dodelijke honger na veertig dagen en veertig nachten vasten.

Zeg dat deze stenen brood worden.

Je kunt het!

Ga weg satan, bij brood alleen zal de mens niet leven...

En dan – wanneer Jezus het huis van Marta verlaat, zijn weg vervolgt, dán leert hij onderweg zijn leerlingen te bidden:

Geef ons heden ons dagelijks brood.

Het 'Onze Vader' als antwoord op het intermezzo van Marta en Maria.

Marta, het mag soms wel wat minder.

Dagelijks brood. En een beker koud water.

Gemeente, een bete broods en een teug wijn.

De smaak van het Koninkrijk.

Het horen van het Woord is een maaltijd: 'komt eet van mijn brood en drink van mijn wijn, zegt de Wijsheid' (Spreuken 9: 5)

Kom, laten we nu aan tafel gaan.